

حجاب

محضونیت یا محدودیت

مهدی کرد فیروز چایی

بدخواهان و شیطان سیر تان در پی
زدودن این امتیاز ویژه از وجود زن،
بی مهابا در تلاش اند.

آن که در پی ترویج
بی حجابی اند، ارزش زن را آن اندازه
تنزل می دهند که همسان حیوان،
حیایی برایش باقی نماند. منکرین
حجاب، به گونه های متعدد حربه های
شیطانی خود را عنوان می کنند که ما در
این مقاله به دو مورد از توجیهات شان
پرداخته و مورد نقد قرار می دهیم.

توجیه اول

آنان مبارزه با حجاب را نوعی

سخن از آن در گرانی است که در
وجود تک تک زنان نهاده شده است و
جزء ذات و فطرت و حقیقت وجودی

زن و عفت اوست.
آری زنان ذاتاً عفيفند و جزو
ذاتشان است. و این، فطرت است که به
ارمغان آور نده شخصیت و کرامت برای
این موجود ممتاز اجتماعی است.

اویسن و بهترین سلاحی که
ضمانت و صیانت از عفت زن را بر
عهده دارد چیزی نیست جز آن مهم
مؤکد در اسلام که حجاب نامیده
می شود. بشرطیت باید به هوش باشد که

حرمت ندارد. وقتی فعالیتهای اجتماعی و سیاسی زنان، ممنوع نیست پس کدام آزادی است که حجاب، آن را از زن گرفته است.

شاید مراد از آزادی در گفتار این دسته افراد، هرزگی جنسی و بی‌بندباری است که در حقیقت سلب انسانیت و کرامت از زن است. البته که حجاب این آزادی را سلب می‌کند که رسالتش هم همین است تا ارزش، وقار و شخصیت زن را حفظ کرده باشد. و البته شاید حجاب سختیهایی را به همراه داشته باشد که وقتی هدف آن حفظ مقام زن و سلامت جامعه باشد تحمل آن، امر مطلوب و قابل تقدیر است. مگر دستیابی به دیگر توفیقات با دشواریها همراه نیست؟^۱

استاد ارجمند شهید مطهری در پاسخ به این شبهه مباحث ارزشمندی ارائه کرده‌اند که برای علاقه‌مندان بسیار مفید است.^۲

۱. جوانسازش، مهدی مهریزی، چاپ اول، ۱۳۷۹، تهران، ص ۷۱.

۲. آمیختنایی حجاب، مهدی مهریزی، چاپ اول، ۱۳۷۹، تهران، جوانه رشد، ص ۷۱-۷۳.

۳. مسئله حجاب، مرتضی مطهری، ص ۱۰۰، ۱۳۹۹.

دفاع از حقوق و آزادی زن قلمداد می‌کنند و حجاب را مانع آزادی زن می‌دانند و چنین واتمود می‌کنند که مقام زن برتر از آن است که وی در چهارچوب یک قانون محدود کننده، از آزادی و حضور مؤثر اجتماعی محروم گردد و الزام حجاب برزن را نوعی بی‌اعتباًی به حیثیت انسانی و حق طبیعی و بالاخره ظلم به زن می‌دانند. آنان حجاب را زندانی برای او معرفی کرده‌اند. خانم شهره مستشار در کتابی با عنوان «زندانیان چادر» که در انگلیس منتشر شده موارد گفته شده را آورده است.^۳

در پاسخ به این افراد که داعیه دفاع از آزادی زن را دارند و حجاب را مانع آن می‌دانند باید گفت: آزادی، قلمروهای متعدد و گوناگونی دارد، مانند: بیان، اندیشه، عقیده، فعالیتهای سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و هنری. حال، حجاب کدام یک از این آزادیها را سلب می‌کند؟ حضور اجتماعی زنان سلب نیست؛ بلکه مطلوب هم هست ممنوع نیست: و در صورتی که اختلاط زن و مرد با حفظ تمامی شئون صورت پذیرد،

را فقط به محیط خانواده و برای همسر مشروع اختصاص می‌دهد^۲ و محیط کار باید خالص از هرگونه ظاهری باشد که از آن استفاده جنسی می‌شود و عامل تحریک قوای شهوانی است. از طرفی همان گونه که بیان شد اسلام هیچ گونه معنی برای حضور زنان در اجتماع و صحنه‌های گوناگون ندارد؛ همچنان که در جنگ‌های صدر اسلام زنان مسلمان با اجازه پیامبر برای کمک به رزمندگان اسلام (به خصوص در جنگ احد)^۳ همراه آنان از شهر بیرون می‌آمدند، و با آب رسانی به نیروها، شستن لباسهای آنان و مداوای مجروهان به آنان کمک می‌کردند. حتی در جنگ احد یکی از همین زنان به نام «نسیبه» وقتی جان پیامبر را در خطر دید و مسلمانان پا به فرار گذاشتند، شمشیر به دست گرفت و به

توجیه دوم

زن مانند مرد دارای ذوق، فکر، فهم، هوش و استعداد خدادادی است و بیهوده هم نیست؛ پس باید به کار گرفته شود. وجود این استعدادها در زن دال برحق استفاده از آنها است. و سوشه گران و مروجان حیوانیت این گونه و انمود می‌کنند که حجاب، مانع بروز این استعدادها در اجتماع است و همچنین آن را ضربه‌ای به اجتماع می‌دانند؛ چراکه در صورت الزامی بودن حجاب نیمی از افراد جامعه معطل هستند و حجاب جلوی فعالیتهاشان را می‌گیرد.^۱

آنان غافل‌اند از اینکه حجاب اسلامی هیچ وقت موجب هدر رفتن چنین سرمایه‌های ذاتی نیست. زنان مسلمان در جوامع اسلامی با حضور در صحنه‌های متعدد سیاسی، اجتماعی و اقتصادی، به ویژه در دهه‌های اخیر در جمهوری اسلامی ایران، به اثبات رساندند که حجاب هیچ گونه معنی برای فعالیت مثبت زنان ایجاد نمی‌کند.

حجاب در اسلام لذت‌های جنسی

-
۱. آسیب‌شناسی حجاب، مهدی مهریزی، ص ۱۶
  ۲. مسئله حجاب، مرتضی مطهری، صدر، ص ۱۰۵ و ۱۰۶.
  ۳. فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام، جعفر سبحانی، نشرمشعر، چاپ پانزدهم، ۱۳۸۲، قم، ص ۲۹۰ و ۲۹۱.

حُسْنَ الْتَّبَعُلِ يَغْدِلُ ذالكَ كُلُّهُ،
خوب شوهرداری کردن با جهاد
(فی سبیل الله) برابری می‌کند.^۳

افرادی که با این توجیهات دروغین و استدلالات بی‌پایه خود را طرفدار حقوق زن جلوه می‌دهند خواسته یا ناخواسته، دانسته یا ندانسته در اوج غفلت‌اند و نمی‌دانند بی‌حجابی چه فاجعه‌ای برای جامعه بشری به بار آورده است.

آثار بی‌حجابی

۱. فروپاشی شخصیت

زدودن گوهر حجاب از وجود زن، محو ارزش واقعی انسانی از اوست. ارمغان شوم بی‌حجابی جز تنزل مقام زن از شخصیت اجتماعی او نیست. از سوی دیگر وقتی زن از اصالت انسانی خود عدول کرد، مورد طمع هوس ورزان و حیوان صفتان انسان‌نماقرار می‌گیرد و ناامنی در

دفاع از حضرت پرداخت که تا حد زیادی در نجات جان ایشان مؤثر واقع گشت.^۱

همچنین بسیاری از مشاغل اجتماعی زمان پیامبر را زنان عهده دار بودند از قبیل کار در مزرعه، پرستاری، معالجه و درمان بیماران و... که هیچ کدام مورد نهی پیامبر قرار نگرفت.^۲ آیا اینها دلایل محکمی بر بطلان ادعا و توجیه دوم نیست؟

حال که دریافتیم اسلام با حضور زن در صحنه‌های اجتماعی؛ به شرط حجاب مخالفتی ندارد و حجاب هم خللی در ارائه خدمت وارد نمی‌کند، کدامین محیط کار، بهره‌وری اش بیشتر است؟ محیطی که مسموم به ظواهر شهوانی است که آرامش افراد را به هم می‌ریزد یا محیطی که در پناه عفت و غیرت است؟ بر فرض محال اگر زنان توان حضور در اجتماع را پیدا نکنند و در منزل مشغول جلب رضایت همسر و تربیت فرزند شوند، چه ضرری متوجه جامعه است؟ چرا که حضرت رسول ﷺ در جواب زنانی که تقاضای حضور در جنگ می‌کردند، فرمود: «ان-

۱. همان.

۲. آسیب‌شناسی حجاب، مهدی مهریزی، ص ۶۳ و ۶۴.

۳. فرازهایی از تاریخ پیامبر اسلام، عصر سیحانی، ص ۲۹۰.

استاد مطهری در کتاب مسئله حجاب می‌نویسد: «فلسفه پوشش و وضع کامیابی جنسی از غیر همسر مشروع از نظر اجتماع خانوادگی این است که همسر قانونی شخص از لحاظ روانی عامل خوبیخت کردن او به شمار می‌رود، در حالی که در سیستم آزاد کامیابیهای جنسی همسر قانونی از لحاظ روانی یک نفر رقیب و مزاحم و زندان بان به شمار می‌رود و در نتیجه کانون خانوادگی براساس دشمنی و نفرت بنامی شود».^۵

مقدمه اصلی روابط نامشروع بین زن و مرد در خارج از خانواده بی‌حجابی و عدم رعایت عفت است. در چنین وضعیتی ارزش خانواده به شدت سقوط خواهد کرد و اینجاست

۱. در و صدف، محمد شجاعی، نشر محبی، قم، چاپ اول، ۷۶، ص ۵۲.

۲. پرشتها و پاسخها، محمدتقی مصباح بزدی،

مؤسسه امام خمینی، قم، ۱۳۸۲، ج ۵۰، ص ۱۰۱.

۳. مسئله حجاب، مرتضی مطهری، صدر، ص ۶۹.

۴. پرشتها و پاسخها، محمدتقی مصباح بزدی

مؤسسه امام خمینی، قم، ۱۳۸۲، ج ۱۳۸۲، ص ۱۰۱.

۵. مرتضی مطهری، مسئله حجاب، صدر،

ص ۷۸.

اجتماع دامنگیر زنان جامعه می‌شود.^۱ زنی که بدون پوشش، بذک کرده و... در میان نامحرمان نمایان شود، برای رسیدن به او دیگر به عشق و عاطفه، علاقه قلبی و میل باطنی، که عامل افزایش بهای معشوق است، تیازی نیست. در این صورت او باعینک عشق دیده نمی‌شود؛ بلکه فقط و فقط برای ارضای امیال جنسی و شهوانی مورد طلب قرار می‌گیرد. در این میان مادیّات واسطه است، نه انسانیّت. در این وضعیت، کرامت زن تا اندازه‌ای سقوط کرده که حتی مردان، در طلب زنان نیستند، بلکه زنان در پی مردان‌اند تا با ذلت و خواری خود را به آنان عرضه کنند.^۲ و نکته قابل توجه دیگر اینکه افراد فرصت طلب جامعه و آنان که در هر زه‌گری غوطه‌ورند، به دنبال کدامیں دسته از زنانند؛ زنان مسلح به سلاح حجاب یا زنان بزک کرده که همه جاروانند؟^۳

۲. فروپاشی خانواده

یکی از آثار رواج بی‌حجابی این است که مردان کم از زنان رویگردان می‌شوند.^۴

تربیت یک مادر در خانواده محکم و استوار باشد؟ فساد برخاسته از بی‌حجابی و آزادی غیرمشروع زن بسیار خطرناک است. محمد غزالی در کتاب خود از جورج بالوشی هورفت نویسنده غربی نقل می‌کند که او از این خطر به عنوان خطر بمثاب جنسی یاد می‌کند و از سازمان بهداشت جهانی می‌خواهد که چاره‌ای برای حل این بحران بیندیشند.^۱

۲. رکود فعالیتهای مفید اجتماعی
وقتی جامعه و محیط اجتماعی سلامت و صلابت خود را با بی‌بندوباری از دست بدهد و فساد گسترش یابد، استعدادهایی که می‌توانند در خدمت تحقیق، تعلیم، تعلم، تفکر، سازندگی و بالندگی

که آمار و حشتناک طلاق بیداد می‌کند. گواه بر این ادعای استناد موجود است. در گزارشی که در سال ۷۰ از روزنامه اطلاعات به چاپ رسید، آمار ازدواج در آمریکا، طی ۲۰ سال گذشته در پائین‌ترین حد بوده است. همچنین در آن گزارش آمده است که از هر ۱۰۰۰ زن متاهل آمریکایی ۴۴-۱۵ ساله، تنها ۹۱ نفر متأهل باقی ماندند^۲. آیا باز هم بی‌حجابی حق زن است؟

۳. گسترش فساد

وقتی ارزش زن فقط و فقط در حوزه جاذبه جنسی او منحصر شد و در انتظار عموم به نمایش درآمد نتیجه‌اش چیست؟ بی‌حجابی بینان خانواده را فرو می‌ریزد و این مقدمه‌ای برای رواج فساد است. با فروپاشی خانواده عمل ضد اخلاقی همجنس بازی رواج می‌یابد،^۳ همان طور که در کشورهای غربی به وضوح دیده می‌شود. همچنین وقتی بیناد خانواده از بین می‌رود، کودکان بجا مانده^۴ از آن که قریانیان آزادی و بی‌حجابی‌اند، زیر چتر کدام نهاد تربیتی، اخلاق و ادب را خواهند آموخت که مانند

۱. روزنامه اطلاعات، چهارشنبه ۱۳۷۰/۶/۶، ص ۱۲.

۲. پرسشها و پاسخها، محمد تقی مصباح بزدی، ص ۱۰۱.

۳. همان، ص ۱۰۲.

۴. مسائل زنان ستنهای بین کهن و جدید، محمد غزالی، ترجمه مجید احمدی، نشر احسان، ۱۳۷۹، چاپ اول، ص ۶.

شرکتهای سینمایی و... داشت.

حجاب در اوج بی‌حجابی

گرایش زنان و دختران بی‌حجاب در جهان به حجاب در صحنه‌های فراوانی به چشم می‌خورد. به عنوان مثال، با اینکه در دولت فرانسه فعالیتهای عجیبی علیه اسلام دیده می‌شد، گرایش مردمش به اسلام و حجاب فراوان است.^۴

افرادی مانند: فریده سیف نصر، سهید مرزی و... از هنرپیشه‌گان مصری می‌گویند ما پس از حجاب، خود را دوباره پیدا کردیم.^۵

جایگاه حجاب در اسلام
خداآوند متعال در قرآن مسلمانان را از نگاه به نامحرم نهی می‌کند و دوری از نگاه حرام را واجب قلمداد می‌نماید.

۱. برای مطالعه بیشتر ر.ک: مسئله حجاب،

مرتضی مطهری، ص ۱۰۵ و ۱۰۶.

۲. پرستها و پاسخها، محمدتقی مصباح یزدی مؤسسه امام خمینی (ره)، ۱۳۸۲، ج ۵، ص ۹۹.

۳. همان.

۴. مسائل زنان ستھای بین کهن و جدید، محمد غزالی، ص ۶۲ و ۶۳.

۵. مجله پیام زن، ش ۱۱ و ۱۲ و ۱۳.

جامعه قرار گیرند، در خدمت آنچه نماید، قرار می‌گیرند و اینجاست که پتانسیل عظیمی از نیروهای انسانی تباخواهد شد.^۱

دلیل طرح مسئله بی‌حجابی

علت طرح مسئله بی‌حجابی به بهانه دفاع از زن چیست؟ جوابهای متعددی را می‌توان عنوان کرد ولی مهم‌ترین آنها دو مسئله است:

۱. شهوت‌طلبی مردان

افراد شهوت پرست و لذت‌گرا برای ارضسای امیال جنسی خود در صدد برآمدند تا با عنادین فریبنده‌ای چون «حقوق زن» و «آزادی زنان» آنان را از قید و بند حجاب رها سازند و از خانه‌ها بیرون بکشند تا میل شهوانی و حیوانی خود را ارضا کنند.^۲

۲. بهره‌کشی اقتصادی

کارفرمایان و سرمایه دارانی که به دنبال نیروی کار ارزان بودند، زنان را افراد مناسبی دیدند؛ چون کمتر از مردان حقوق می‌گرفتند، به همین منظور بحث آزادی آنان را مطرح کردند.^۳ همچنین استفاده از زن عربیان در فیلمها و... درآمد کلانی برای

اشکالی ندارد و حرام نیست، پس مراد محل آن زیتهاست، مثل: گوش که محل گوشواره است. خدای متعال آن دسته از مواضع و محل زینت را که آشکار است از این حکم استثنای کرده و در روایات آمده است که مراد از آن، صورت، کف دو دست و قدمها است.^۴

مرحوم علامه طباطبایی در تفسیرالمیزان روایتی از امام صادق علیه السلام نقل می‌کند^۵ در جواب سؤالی که پرسیده شده بود، زنی که به مردی حرام نیست چه مقدار نگاه به او حلال است؟ فرمود: صورت و کف دو دست و قدمها. و همچنین از امام موسی بن جعفر علیه السلام از کتاب قرب الاسناد حمیری نقل کرده که در جواب چنین سؤالی فرمود: صورت و دو کف و دو قدم.

همچنین خداوند در ادامه همان

«قُل لِّلْمُؤْمِنِينَ يَغْضُبُوا مِنْ أَبْصَرِهِمْ وَيَخْفَظُوا فَرُوجَهُمْ»،^۱

«به مؤمنین بگو چشمهاخود را از نگاه به نامحرم فرو گیرند و دامان خود را حفظ کنند.»

«وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضَبُنَّ مِنْ أَبْصَرِهِنْ وَيَخْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ...»،^۲

«به زنان با ایمان بگو چشمهاخود را از نگاه هوس الود فرو گیرند و دامان خویش را حفظ کنند....».

طبق این دو آیه نگاه به نامحرم چه زن و چه مرد متقابلاً حرام است.

همچنین به پوشاندن شرمگاه از منظر نامحرم، (غیر از شوهر و همسر) امر شده و آشکار نمودن آن حرام است.^۳

خداآوند متعال در قرآن در ادامه آیه ۳۱ از سوره نور به ویژگی اصلی زن که حجاب است اشاره می‌کند و می‌فرماید: «وَلَا يَنْدِينَ زَيْنَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا»، (و زینت خود را جز آن مقدار که آشکار است نمایان نکند).

در این آیه که نهی از آشکار نمودن زینت است، مراد محل زینت است نه خود زینت. چون خود زینت از قبیل گوشواره و دستبند یا... آشکار کردنش

۱. نور/۳۰.

۲. همان/۳۱.

۳. تفسیر نمونه، ج ۱۴، سوره نور، آیه ۳۰ و ۳۱، ص ۴۲۸ و ... .

۴. تفسیرالمیزان، ج ۱۵، سوره نور، آیه ۳۱، ص ۱۶۳ و ... ، ترجمه فارسی.

۵. همان.

پس پوشاندن سینه‌های زن و به
تبع آن گردن واجب است.^۳ و همچنین
در ادامه آیه ۳۱ سوره نور در حرمت
آشکار نمودن زینت، استثنایی بیان
می‌شود و آن اینکه: «وَلَا يَنْدِينَ زِيَّهِنَ إِلَّا
إِلَيْعَوْتِهِنَّ أَوْ...»؛ «ناید زینت خود را
آشکار کنند، مگر برای شوهران خود
یا....».

حجاب برای زن نزد افراد زیر
واجب نیست:
۱. پدر؛ ۲. مادر؛ ۳. پسر پسر؛
۴. شوهر؛ ۵. پسر همسر؛ ۶. برادر؛ ۷.
پسر برادر؛ ۸. پسر خواهر؛ ۹. زن
مسلمان؛ ۱۰. بر دگان؛ ۱۱. پیران و
بچه‌هایی که تمایلی به زن ندارند؛
۱۲. کودکانی که از عورات جنسی و
امور زنان با خبر نیستند.^۴

۱. همان، ص ۱۶۰.
۲. تفسیرالمیزان، ج ۱۵، سوره نور، آیه ۳۱
ص ۴۴۱، ترجمه فارسی.
۳. تفسیر نمونه، ج ۱۴، سوره نور، آیه ۳۱،
ص ۴۳۰.
۴. برای مطالعه بیشتر ر.ک: تفسیر نمونه، سوره
نور، آیه ۳۱.

آیه می‌فرماید: «وَلَا يَضِّرُنَ بِأَذْجَلِهِنَ لِتَغْلِيمَ
مَا يُخْفِيَنَ مِنْ زِيَّهِنَ وَ...»^۱

«هنگام راه رفتن پاهای خود را به
زمین نزنند تا زینتهای پنهانشان دانسته
شود.»

خداؤند متعال با این بیانات زنان و
مردان را به کمال رعایت عفت و دوری
از اموری که می‌تواند عامل برافروختن
آتش شهوت شود دعوت می‌کند. در
بخشهایی از آیه ۳۱ سوره مبارکه نور
آمده است: «وَلَا يَضِّرُنَ بِخُمْرِهِنَ عَلَى
جِيَوِهِنَ»؛ «روسری خود را بر سینه
افکنند [تا گردن و سینه با آن پوشانده
شود].»

علامه طباطبائی در تفسیر این آیه
می‌گوید^۲: «کلمه خُمْر جمع خمار
است، یعنی جامه‌ای که زن سر خود را
با آن می‌بیچد و زائد آن را به سینه اش
آویزان می‌کند و کلمه جیوب به معنی
سینه‌ها است، پس معنی آیه این می‌شود: به
زنان دستور بده تا اطراف مقنעה‌ها را به
سینه‌های خود انداخته، آنرا پوشانند.»